

Testament de Tudor Arghezi

Incadrare in epoca literara. Curente si orientari literare. Receptari critice.

Desi numele poetului si, mai ales, al gazetarului este destul de cunoscut inca din 1904, cand publica o parte din ciclul *Agate negre* si eseul *Vers si poezie*, fenegandu-si inceputurile simboliste, recunoasterea va veni dupa aparitia primului volum din 1927 - *Cuvinte potrivite*. Fara indoiala, Arghezi face parte din literatura interbelica, afirmandu-se ca unul dintre cei mai originali poeti moderni si, in acelasi timp, ca unul dintre cele mai controversate nume.

Complexitatea operei sale a indreptatit o serie de puncte de vedere, adesea opuse, care au fost departe sa epuizeze misterul poeziei sale. Criticul Eugen Simion spunea in acest sens in *Scriitori romani de azi* - "... desi avem despre aceasta intinsa literatura studii serioase, mai vechi sau mai noi, desi s-au spus despre ea lucruri inteligente si adevarate, opera argheziana are inca multe secrete. Acestea nu sunt de nuanta, ci de esenta... iar in ce priveste simbolurile fundamentale ale poeziei, dintre acelea intoarse pe toate fetele, mai sunt inca multe de spus."

Aparitia volumului *Cuvinte potrivite* nu e acceptata de toata lumea, dar "fanaticii poeziei argheziene au fost in orice caz mai putini decat detractorii" - ne spune criticul Nicolae Manolescu. Pana si cei care credeau in lipsa de har a operei sale trebuie sa-i recunoasca inefabilul. Vladimir Streinu incheia studiul despre primul volum arghezian, spunand - "si in sfarsit acum, cand mecanismul arghezian imi sta demontat in fata..., simt ca... ramane un duh inanalizabil care ma umileste. incerc o drama de inteligenta".

Poezia *Testament* deschide volumul *Cuvinte potrivite*, reprezentand o declaratie surprinzator de matura si unitara pentru un prim volum.

-Tema si semnificatia titlului. Influenta.-

Poemul este o arta poetica definitorie pentru intreaga creatie a lui Arghezi, precizand si liniile de forta ale esteticii volumului urmator - *Flori de mucigai*. *Testament* este un crez artistic lucid, populat cu imagini socante ale viziunii personale asupra legaturii cu trecutul, dar si asupra artei. Titlul sugereaza continuitatea in timp a generatiilor, dar si ideea unei mosteniri spirituale intruchipata de poezie.

Conceptia asupra artei are, fara nici un dubiu, puternice influente baudelairene, anuntand o noua estetica in literatura noastra - estetica uratului. Arta devine o alchimie originala, transformand o serie de elemente considerate pana atunci apoetice - "bube, mucegaiuri si noroi". Aceasta magica devenire este posibila prin travaliul intens al poetului, ce se percepe atat pe sine, cat si arta lui, ca pe o constiinta responsabila si vindicativa. Produs al unei munci titanice a artistului, arta e un ferment care actioneaza in timp si innobileaza materialul considerat pana atunci impur - "si, framantate, mii de saptamani, / Le-am prefacut in versuri si icoane". Modelul inspirator pentru acest tip de estetica este usor de recunoscut in volumul lui Baudelaire - *Florile raului*. Influenta poetului

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

francez este dublata de o puternica implicare in mediu, ce face din poet nu numai o constiinta artistica, ci si una sociala. Exista intre poet si inaintasii sai o continuitate de efort si de spirit, el asemenea lor, este un truditor, un fauritor al propriei lumi.

Criticul George Calinescu vedea in aceasta poezie "o viziune de sus a germinatiei antropologice". In opinia sa, nu ideea legaturii intre generatii este importanta - "ci teribila sfortare pe care trebuie s-o faca natura pentru a obtine un rezultat."

-Elemente de structura si compozitie.-

Poezia contine sase strofe inegale, versurile scurte alternand cu cele mai lungi. Structura ei interna are la baza succesiunea ipostazelor pe care le intruchipeaza simbolul central al poeziei - "cartea". Incipitul poemului stabileste intr-o maniera directa natura spirituala a acestei mosteniri - "Nu-ti voi lasa drept bunuri, dupa moarte, / Decat un nume adunat pe-o carte". Arta face parte dintre bunurile perene, de natura spirituala, singurele care merita lasate urmasilor. Adresarea directa e o forma de asumare a discursului liric, de impartasire a viziunii. Finalul dezvaluie natura vindicativa a poeziei argheziene, menita sa fie vocea razbunatoare a suferintei generatiilor trecute de robi - "Fara a cunoaste ca-n adancul ei/ Zace mania bunilor mei". Simbolurile alese au o extraordinara concretete si materialitate.

-Procedee si mijloace artistice. Imagini si figuri de stil.-

Metafora este figura dominanta, socanta prin caracterul sau concret. Prima strofa se centreaza in jurul ideii de continuitate intre generatii, o continuitate asigurata prin intermediul artei. Cu ajutorul metaforei, trecutul capata o imagine cutremuratoare si sumbra - "de osuar" - cum va comenta George Calinescu - "in seara razvratita care vine/ De la strabunii mei pana la tine, / Prin rapi si gropi adanci, / Suite de batranii mei pe branci". Prima ipostaza a simbolului central al poeziei, cartea, este treapta, idee dezvoltata tot prin intermediul metaforei - "si care, tanar, sa le urci te-asteapta, / Cartea mea-i, fiule o treapta". Semnificatia acesteia ne releva poezia ca pe o piatra de incercare pentru fiecare generatie, o proba de foc, menita sa asigure continuitatea in timp a creatiei artistice. Epitetul "razvratita anunta o idee dezvoltata si in strofele urmatoare - actul artistic are o valoare razbunatoare, justitiara.

Strofa a doua va aduce o alta ipostaza a cartii "hrisovul". Acesta, prin valoarea sa arhaica, vorbeste despre trecut, atestand prin suferinta strabunilor nobletea artei. Mircea Scarlat vorbea in Cartea a sasea din Istoria poeziei romanesti despre latentia pe care o contine poezia argheziana, ce se afirma in primul rand ca expresie. Arta exista ca formulare, iar "cuvantul instaureaza realitati" - ne spune criticul.

Strofa a treia dezvaluie transformarea baudelairiana a poeziei, ce rafineaza un material, aparent lipsit de suavitate si apoetic, dar important pentru relatia cu trecutul - "Ca sa schimbam, acum, intaia oara, / Sapa-n condei si brazda-n calimara". Poezia devine vocea care sparge o tacere de

veacuri, o tacere sinonima cu interdictia comunicarii si cu robia. Contrar parerii generale, brutalitatea si insolitul "materialului" poetic - "ndemnuri pentru vite" - "zdrente, muguri si coroane" - "veninul" ,'- "bube, mucegaiuri si noroi" sau "ocara" - nu exclude suavitatea si gingasia. Acestea se ascund in cele mai neasteptate contexte, pentru ca estetica uratului include si ea o poetizare - "Din bube, mucegaiuri si noroi/ Iscat- am frumuseti si preturi noi". Metafora este modalitatea artistica prin care se realizeaza transformarea alchimica a noului tip de frumuseti si de poezie -"Veninul strans l-am preschimbat in miere". Veninul si ocara sugereaza conform esteticii uratului o extindere a limitelor poeticului, inglobandu-se in poezie aspecte inedite - limbajul popular si argotic, registrul familiar, mahalaua, lumea hotilor si puscariasilor s.a.m.d.

In ceea ce priveste limbajul artistic, Dinu Flamand remarca in Intimitatea textului ca poezia lui Arghezi se sprijina pe substantiv, avand o "substantivitate compacta" ce-i confera si caracterul concret despre care se tot vorbeste. Aceasta substantivizare nu subordoneaza poezia planului obiectiv, actul artistic transcede realitatea, construind o alta - "Am luat cenusa mortilor din vatra/ si am facut-o Dumnezeu de piatra, / Hotar inalt cu doua lumi pe poale". Semnificatia celor doua lumi se poate extinde printr-un joc al antitezelor actului artistic - viata/ moarte, real/ imaginar, obiectiv/ subiectiv, concret/ abstract.

Trebuie remarcat vizionarismul imaginilor artistice, majoritar vizuale -"Ea e hrisovul nostru cel dintai" - "Prin rapi si gropi adanci" sau "Facui din zdrente muguri si coroane". Insa, Arghezi nu realizeaza descrieri, in sensul traditional al cuvantului - la el intotdeauna imaginatia va avea castig de cauza in fata realitatii, realizand transcederea. Astfel e posibila imbogatirea poeziei cu noi semnificatii - "preturi", largind canoanele frumusetii acceptate pana atunci - "Isca-am frumuseti si preturi noi".

In acelasi timp, actul artistic va capata o valoare vindicativa si purificatoare totodata, reusind sa razbune nu numai durerea generatiilor trecute de robi, dar si pacatul originar - "Biciul rabdat se-ntoarce in cuvinte/ si izbaveste-ncet pedepsitor/ Odrasla vie-a crimei tuturor". in ciuda prezentei negilor, bubelor si durerii, poezia presupune o valoare de catharsis, o purificare prin arta, careia nu-i lipseste indrazneala. "Ramura obscura" vine sa se aseze in antiteza cu "iesita la lumina", insistand asupra misterului si inefabilului poeziei - "E-ndreptatirea ramurei obscure/ Iesita la lumina din padure/ si dand in varf, ca un ciorchin de negi, / Rodul durerii de vecii intregi".

Scrierea cu majuscule din ultima strofa poate avea mai multe semnificatii. "Domnita intinsa lenesa pe canapea" care "sufera" poate fi interpretata ca aluzie sociala, poezia depasind barierele de clasa, adresandu-se tuturor, bogati si saraci deopotriva, dar si ca respingere a poeziei facile, comune. intr-o situatie asemanatoare se afla "Robul" si "Domnul". Ele pot fi intelese atat in sens categorial, social - robul este sclavul, iar domnul este cel care-l asupreste, cat si religios - robul este cel care crede, in sensul de "robul lui Dumnezeu", iar Domnul se refera la divinitate. La un poet asa de complex cum este Arghezi, nu trebuie sa excludem si o aluzie ce tine de teoria comunicarii - robul ar putea fi emitatorul mesajului artistic, poetul, iar domnul este destinatarul acestuia, cititorul. Se insista astfel asupra efortului de creatie, in comparatie cu aparenta usurinta a

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

receptarii ei - "Robul a scris-o, Domnul o citeste". Aceeasi ultima strofa contine si o alta imagine importanta sub aspectul creatiei artistice, imperecherea celor doua simboluri in procesul creatiei - "slova de foc" si "slova faurita". Semnificatia "slovei faurite" tine de munca intensa a poetului, Arghezi declarandu-se un adept al mestesugului, al cizelarii indelungi a versurilor. "Slova de foc" vine sa completeze travaliul artistic, alaturandu-i inspiratia, talentul - "focul divin".

-Versificatie-

Versurile au rima imperecheata si masura variabila, de 9-11 silabe. Nu exista ritm, in sensul clasic al termenului, dar poemul prezinta un ritm interior.

-Semnificatia modurilor si timpurilor verbale.-

Timpul preponderent al poemului este prezentul, ilustrand simultaneitatea dintre actul creatiei si rostire. Geneza misterioasa a poeziei are loc chiar sub ochii nostri. Timpurile proiectiei, viitorul si conjunctivul - "voi lasa" sau "sa urci" - sunt folosite pentru a sugera o actiune viitoare, o intentie despre a carei realizare nu stim nimic. Legatura cu trecutul se realizeaza si prin folosirea perfectului compus, timp al povestirii, cu o mare incarcatura epica, sugerand aici iesirea din realitatea imediata si cufundarea intr-o alta lume. Perfectul simplu - "facui" - imprima un plus de rapiditate imaginilor poeziei, anuntand o actiune care abia s-a incheiat. Gerunziile - "lasand" sau "torcand" - lasa impresia unei continuitati a actului artistic, avand si o valoare muzicala deosebita.

-Concluzii-

Testament de Tudor Arghezi este o arta poetica reprezentativa, atat pentru estetica uratului, cat si pentru ideea de modernitate in literatura noastra. Extraordinara concretete a limbajului, cat si zonele noi pe care le exploreaza, sunt caracteristicile importante ale acestei poezii. De altfel, poemul transpune in poezie ideile teoretice exprimate intr-un cunoscut articol ce apare in acelasi an cu volumul Cuvinte potrivite, 1927 - Ars poetica. Scrisori unei fetite - "m-a posedat intentia de a imprumuta vorbelor insusiri materiale, asa incat unele sa miroase, unele sa supere pupila prin scanteiere, altele sa fie pipaibile, dure sau musculate si cu par de animal".